

Experiences of candidate preschool teachers on art education and implementations

Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının sanat eğitimi ve uygulamalarına dair deneyimleri

Mübeccel Gönen *, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Eğitim Fakültesi, Hacettepe University, Ankara, Turkey.

Emine Hande Aydos, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Eğitim Fakültesi, Hacettepe University, Ankara, Turkey.

Ayça Ülker Erdem, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Eğitim Fakültesi, Hacettepe University, Ankara, Turkey.

Suggested Citation:

Gönen, M., Aydos, E., H. & Erdem, A., Ü. (2016). Experiences of candidate preschool teachers on art education and implementations, *International Journal of Innovative Research in Education*, 3(1), 42-49.
doi: <http://dx.doi.org/10.18844/ijire.v1i1.118>

Gönderim 19 Ocak 2016; Düzeltme 17 Şubat 2016; Kabul edilen 15 Mart 2016.

Seçim ve hakem süreci sorumlusu Doç. Dr. Zehra Ozcinar, Atatürk Öğretmen Akademisi, Kıbrıs

©2016 SciencePark Research, Organization & Counseling. All rights reserved.

Abstract

In early childhood period, art education has a crucial effect for children's gaining aesthetic perception, attitude and skills. Early childhood educators and teacher candidates need to have enough knowledge and skills while planning and implementing art activities and they should make this process enjoyable and effective for the children. Within this context, the aim of the study is to examine the explanation of art education, ideas about the importance of art education of early childhood education teacher candidates, methods and techniques used by them in implementation process and what they do to develop themselves. In the light of findings, early childhood education teacher candidates think art education is important. There are explanations about the importance of art education as creativity, motor and social development and school readiness. During the implementation process of art activity, teacher candidates use mostly coloring, cutting-gluing, waste material and kneading materials. Also, in order to develop themselves, teacher candidates have stated that they make

* ADDRESS FOR CORRESPONDENCE: **Mübeccel Gönen**, İlköğretim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Eğitim Fakültesi, Hacettepe University, Ankara, Turkey. **E-mail adres:** handeaydos@yahoo.com.tr / Tel.: +90-312-297-8625

literature review, follow the social media and blogs, participate in seminars and educations and ask to field expert.

Keywords: early childhood, art education, teacher candidate.

Özet

Okul öncesi dönem çocukları için sanat eğitimi; estetik bakış açısının gelişimi, tutum ve becerileri edinmeleri açısından önemli bir etkiye sahiptir. Okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adayları da sanat etkinliklerini planlama ve uygulama sürecinde yeterli bilgi ve beceriye sahip olarak çocuklar için bu süreci eğlenceli ve öğretici bir hale getirmelidir. Bu doğrultuda, söz konusu araştırma okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine dair tanımlamaları, sanat eğitiminin önemi hakkında görüşleri, uygulama esnasında kullandıkları yöntem ve teknikler ile kendilerini geliştirmek için neler yaptıklarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular, okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimini önemli bulduklarını göstermektedir. Öğretmen adaylarının sanat eğitiminin önemi hakkındaki görüşleri arasında; sanat eğitiminin yaratıcılık, motor ve sosyal gelişim ile okula hazırbulunuşluk açısından önemli olduğuna dair açıklamalar yer almaktadır. Aynı zamanda okul öncesi öğretmen adaylarının sanat etkinliğini sınıf içinde uygulamaları arasında sıklıkla; boyama, kesme yapıştırma, artık materyal ve yoğurma maddeleri yer alırken; öğretmen adayları kendilerini geliştirmek için kaynak taraması yaptıklarını, etkinliklere katıldıklarını, sosyal medya ve blogları takip ettiklerini, seminer ve eğitimlere katıldıklarını ve alan uzmanına danıştıklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: okul öncesi, sanat eğitimi, öğretmen adayı.

1. Giriş

Sanat eğitimi, yaratıcılığın ön planda tutulduğu, iraksak düşünmenin geliştirildiği; her çocuğun, bireysel eğilim ve ihtiyaçları doğrultusunda faaliyet gösterdiği bir alandır. Bu eğitimle; çocuğun görme, anlama, sorgulama, eleştirel düşünme, denemeler yapma, problem çözme ve sonuçlandırma becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir (Buyurgan ve Buyurgan, 2012). Sanat eğitimi erken çocuklukta olumlu tutum ve davranışları geliştirici, sanatla ilgili çalışmalara ilgiyi arttırıcı, düşünme ve düşüncelerini farklı yollarla ifade edebilme becerisini geliştirici, özellikle hayal gücünü ve yaratıcılığı uyarıcı nitelikte olmalıdır (Darıca, 1994).

Çocuklarımızın modern dünyaya uyum sağlayabilmeleri için katkı sağlayacak, sosyal yönlerini ve iletişim yeteneklerini geliştirip kuvvetlendirecek eğitim alanı, kültürel alışkanlıklar ve yaşam biçimiyle ilgilidir ve bunları oluşturacak eğitim de sanat eğitimiyle desteklenir. Sanat eğitimi sayesinde; çocukların kültürel kimlikleri ile yaşantılarını ilişkilendirmek, merak uyandırmak, toplumsal sorumluluk ve bilinç sahibi olmalarını sağlamak, yaşanan çevredeki kültürel değerlere sahip çıkan davranış ve değer yargılarını güçlendirecek boyutla eğitim çalışmaları gerçekleştirilebilmektedir (Gültekin, 2011).

Sanat eğitiminin, sanatla ilgili becerilerin tanımlanması, belirli bir disiplin altında geliştirilmesi, çocukların gereksinimleri doğrultusunda ilgi ve beceri düzeylerinin artması yönünde olumlu etkisi olacaktır (Darıca, 1994). Okul öncesi eğitim kurumlarında sanat eğitimini planlama ve uygulama sürecinde öğretmenin iyi bir gözlemci olması gerekmektedir. Öğretmenin çocuğu yakından izlemesi, yaptığı etkinlik ile ilgili konuşması hem çocuğun ortaya koyduğu ürüne değer verdiğini hem de sürece, yani çocuğun sanat için emek verdiği süreye saygı duyduğunu gösterir. Bu saygıyı ileterek çocuğun diğerlerinin ürettiklerine de ilgisini çeken öğretmen, onun hoşgörü ve barış duyguları ile donanmasına yardımcı olacaktır. Ancak, her şeyden önce öğretmenin kendisinin temel sanat kavramlarına ilgi duyması, görme biçimlerini anlaması, kendi görsel algısını geliştirmesi bunun için de sanat galerilerini ziyaret etmesi, resim heykel sergilerini, müzeleri merak etmesi, sanatçıların yapıtlarını, dünyayı algılaya ve kurgulama biçimlerini, yaratılarını görmesi, izlemesi, bunlar üzerinde düşünmesi gereklidir (Beyaz, 2009).

Torrance (1973)'a göre, çocuk yaratıcılığını geliştirebilmek için görsel bilgisi ile kavramsal bilgisini bir düzen içinde zenginleştirmek zorundadır; ancak bu yolla bilimsel anlamda keşfedici, araştırmacı ve yaratıcı bir kişiliğe sahip olabilecektir. Schaefer (1973) da, yaratıcı bireyi aşağıdaki özellikler doğrultusunda tanımlamaktadır:

- Sürekli araştırma ve çevreyi keşfetme arzusunda olan,
- Duyularını rahatça yansıtabilen,
- Aşırı meraklı, sürekli soru sorma isteği olan,
- Hayal gücü kuvvetli, sezgisel düşünebilen,
- Bağımsız, kişisel görüşlerini belirten,
- Düşünce ayrılığı olan, sürekli değişiklik ve yenilik arama isteği olan,
- Bir duyguyu, düşünceyi farklı şekillerde ifade kapasitesi olan,
- Düşüncelerle oynayabilen, bir düşünce ile ilgili tüm olasılıkları değerlendiren çocuk yaratıcı çocuktur.

Erken çocukluk dönemindeki bireyler genellikle resimlerden, heykellerden, hayvan ve insan figürlerinden ve hayal gücüne dayalı konulardan oluşmuş eserleri incelemekten zevk almaktadırlar. Başkalarına ait sanat çalışmaları incelemek, ayrıntılarını tanımlamak; çocuğa sanat aracılığıyla çok farklı duygu ve düşüncelerin farklı ifade biçimleri olabileceği düşüncesini kazandırmada kritik bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, çocukların eğilimlerinin gözlenmesi, yönlendirilmesi, örnek modeller ile gerekli bilgilerin verilerek karşılaştırmalar yapabilmelerinin sağlanması ve en önemlisi de kişisel duygu ve düşüncelerin sanat aracılığıyla aktarılmasıyla ilgili inceliklerin öğretilmesi bir öncelik olmalıdır (Darıca, 1994).

Bu bağlamda, bu araştırmanın amacı okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının sanat eğitimi ve uygulamalarına dair deneyimlerini, sanat eğitiminin önemine ilişkin görüşlerini, ilgilendikleri sanat dalları, uygulama esnasında kullandıkları ve kullanabilecekleri yöntem ve teknikler ile kendilerini geliştirmek için neler yaptıklarını belirlemektir.

2. Yöntem

Bu çalışmada, katılımcıların tespit edilmesinde, verilerin toplanmasında ve verilerin analizinde nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden araştırmanın doğasına uygun olan 'durum çalışması (casestudy) deseni' kullanılmıştır. Creswell (2007)'ye göre durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır. Durum çalışması açıklama, tanımlama ve yorumlamaya dayalı verilere dayandığı için genel amaçlı durum çalışmasına (Merriam, 1998) örnek teşkil etmektedir.

Araştırmada durum çalışmalarının yapı geçerliği, toplanan verilere ilişkin bir kanıt zincirinin kurulmasıyla sağlanmakta; iç geçerliği, sonuçların açık seçik ortaya konması, çıkarımlarla ilgili kanıtların diğer kişilerin ulaşacağı bir biçimde sunulmasıyla oluşmakta; dış geçerlik, ortaya konan sonuçlara dayalı olarak bir kuram veya kavramsal model önerilmesiyle elde edilmekte; güvenilirlik ise çalışmada izlenen süreçlerin açık bir biçimde sunulmasıyla sağlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

2.1. Verilerin Toplanması

2.1.1. Katılımcılar ve Veri Toplama Aracı

Araştırma Ankara İli Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada yer alan katılımcılar amaçsal örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Amaçsal örnekleme, çalışmanın amacına bağlı olarak, bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014). Araştırma için belirlenen grup, 10 Okul Öncesi Eğitimi 4. sınıf öğretmen adayından oluşmaktadır. Katılımcıların tümü kız öğrencidir. Araştırmada yer alan öğretmen adaylarının tümü ECE302 Okul Deneyimi dersini almış olup; ECE401 Öğretmenlik Uygulaması I dersine de devam etmektedir. Araştırmanın amacına uygun olarak seçilen öğretmen adaylarının özellikle bu dersleri almaları ve sanat etkinlikleri planlamalarına dikkat edilmiştir.

Öğretmen adayları ile yapılan araştırmada kullanılan görüşme soruları aşağıdaki şekildedir:

1. Okul öncesi çocukları için sanat etkinliği sizce nedir? Sanat etkinlikleri hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce önemli mi? Neden?
2. Hangi sanat alanı/alanları ile ilgileniyorsunuz? Bu alanda tanıdığınız/araştırdığınız sanatçıları kimler?
3. Sınıfınızda sanat etkinliği kapsamında yaptığınız uygulamalar nelerdir? Uygulamalarınızda hangi yöntem ve teknikleri kullanıyorsunuz? Kısaca örnek verebilir misiniz?
4. Başka hangi yöntem ve teknikler etkili olur?
5. Sizce bu durumu geliştirmeye/iyileştirmeye yönelik neler yapılabilir? Sizin iyi veya kötü yönlerinizi geliştirmek/değiştirmek için nelere ihtiyacınız olduğunu düşünüyorsunuz? Kendinizi bu alanda geliştirmek için neler yapıyorsunuz? Neler yapmak isterdiniz? (bilgi, beceri, materyal boyutları).

2.1.2. Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri okul öncesi öğretmen adaylarından yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile elde edilmiştir. Veriler, 2014-2015 Güz döneminde toplanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan ve uzman görüşü alındıktan sonra uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak öğretmen görüşleri belirlenmiştir. Görüşme formunda; sanat etkinliklerine dair tanımlamaları, uygulama esnasında kullandıkları yöntem ve teknikler, ilgilendikleri sanat dalları ve planlama-uygulamaya dair ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir. Görüşmeler sessiz bir ortamda birebir olarak gerçekleştirilmiş ve her bir öğretmen adayıyla gerçekleştirilen görüşme yaklaşık olarak 5-6 dakika sürmüştür. Görüşmeye başlamadan önce araştırmacı tarafından katılımcıya görüşmenin amacı, verilerin nasıl ve nerede kullanılacağı ile nasıl saklanacağı açıklanmış ve görüşmelerin ses kayıt cihazıyla kaydedilmesi hususunda katılımcıdan izin alınmıştır. Aynı zamanda görüşme esnasında katılımcı tarafından dile getirilen ve önemli olduğu düşünülen noktalar araştırmacı tarafından görüşme formuna kaydedilmiştir.

Görüşme; sosyal bilimler alanında veri toplamak için yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntem; araştırmacının diğer bireylerin deneyimlerini, düşüncelerini ve duygularını keşfetmesine yardımcı olur. Araştırmacı; nitel görüşme yöntemi aracılığıyla mülakat yaptığı kişilerin üzerinde çalıştığı fenomen (olgu) ile ilgili bakış açısını yakalamaya çalışır. Nitel görüşme, çok güçlü bir veri toplama yöntemidir. Görüşme, araştırmacının bireylerin dünyaları hakkında ayrıntılı tanımlar ve yorumlar elde etmeye çalışıldığı "yüz yüze bir sözlü değiş tokuş" (Fontana ve Frey, 2000).

Nitel görüşme; bu araştırmada araştırmaya katılan kişilerin konuya dair bilgi ve deneyimlerini derinlemesine ortaya koymak için veri toplama yöntemi olarak kullanılmış ve bu bire bir görüşmelerde

katılımcılara yöneltilen sorular alan ile ilgili kavramsal çerçeveden yararlanılarak hazırlanan açık uçlu sorulardan oluşmuştur.

2.1.3. Verilerin Analizi

Yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). İkinci aşamada azaltılmış veriler Glaser ve Strauss (1963) tarafından kullanılan sürekli karşılaştırma yöntemi kullanılarak veriler arasındaki matrisler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu yöntem ile Microsoft Word programında yazılan sonuçlar NVivo programına aktarılıp tree ve freenode'ler oluşturulmuştur. Görüşme yapılan 10 okul öncesi öğretmen adayından elde edilen 22 sayfalık görüşme metni araştırmacı tarafından satır satır okunarak sanat etkinliklerine dair tanımlamaları, sanat eğitiminin önemi, uygulama esnasında kullandıkları yöntem ve teknikler, planlama-uygulamaya dair kendilerini değerlendirmeleri, planlama-uygulamaya dair ihtiyaçları, kendilerini geliştirmek için yaptıkları şeklinde belirlenen kod ve temalar ışığında analiz edilmiştir. Analizler esnasında kodlamalar öncelikle araştırmacı tarafından yapılmıştır. Araştırmada iç geçerliliği sağlamak amacıyla bağımsız bir araştırmacıdan daha destek alınarak elde edilen verilerin %15'ini analiz etmesi istenmiştir. Araştırmacılar arasında fikir birliğine varıldığı noktada araştırmacı yapılan kodlamaların ardından sanat etkinliklerine dair tanımlamaları, sanat eğitiminin önemi, uygulama esnasında kullandıkları yöntem ve teknikler, planlama-uygulamaya dair kendilerini değerlendirmeleri, planlama-uygulamaya dair ihtiyaçları (bilgi, beceri, materyal boyutları), kendilerini geliştirmek için yaptıklarına dair sıklıkları gösteren tablo hazırlanmıştır.

3. Bulgular

Öğretmen adaylarının sorulara verdikleri yanıtlar ortak özelliklerine göre çeşitli kategoriler altında toplanmıştır.

Tablo 1. Araştırmada oluşturulan ve kullanılan tema ve kod listesi

Tema	Alt temalar	Kodlar	Frekans	
Okul Öncesinde Sanat Eğitimi	Sanat Etkinliğinin Tanımı	Yaratıcılığını kullanarak kendini ifade etme aracı	7	
		İnce motor becerileri ve estetik duyguları destekleyici etkinlikler	3	
		Tanımlanmamış	1	
		Yaratıcılığın gelişimi	4	
	Sanat Etkinliğinin Önemi	Motor gelişim	4	
		Sosyal gelişim	3	
	Okul Öncesinde Sanat Eğitimi	İlgilendikleri sanat dalları	Okula hazırbuluşluk	2
			Resim	6
			Müzik	4
			Heykeltıraş	1
			Ebru	1
			Halk dansları	1
İlgilenmiyorum	2			

Sınıf İçi Uygulamalar	Kesme-yapıştırma	5
	Baskı çalışması	2
	Artık materyal	3
	İpucu çalışması	1
	Boyama	6
	Yoğurma maddeleri	3
	Çizim	2
Kullanılabilecek Diğer Yöntem ve Teknikler	Kolaj	1
	Müze eğitimi	2
	İpucu çalışması	2
	Bütünleştirilmiş etkinlik	1
	Pipet üfleme	1
	Baskı ve boyama çalışmaları	2
	Yoğurma maddeleriyle çalışma	2
Kendilerini Geliştirmek için Yaptıkları	Tiyatro ve sinemaya gitme	1
	Kaynak tarama	6
	Seminere, eğitime katılma	2
	Alan uzmanına danışma	2
	Arkadaşlarına danışma	1
	Etkinliklere katılma	4
	Sosyal medya ve blogları takip etme	3
Seçmeli ders alma	1	

Tablo 1'e göre; araştırmaya katılan öğretmen adayları sanat etkinliklerini sıklıkla (f=7) 'yaratıcılığını kullanarak kendini ifade etme aracı' şeklinde tanımlamışlardır. Sanat etkinliklerinin neden önemli olduğuna ilişkin soruya ise, "Yaratıcılığın gelişimi" (f=4), "Motor gelişim" (f=4), "Sosyal gelişim" (f=3) ve "Okula hazırbulunuşluk" (f=2) açısından çocuğa katkı sağladığı şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğretmen adaylarının ilgilendikleri sanat dalları arasında; Resim (f=6), Müzik (f=4), Heykeltraş (f=1), Ebru (f=1) ve Halk dansları (f=1) yer almaktadır. İki katılımcı, herhangi bir sanat dalı ile ilgilenmediğini belirtmiştir.

Öğretmen adaylarının en sık kullandıkları sınıf içi uygulamalar arasında, boyama (f=6), kesme yapıştırma (f=5), artık materyal (f=3), yoğurma maddeleri (f=3), baskı çalışması (f=2), çizim (f=2), kolaj (f=1), ip ucu çalışmaları (f=1) yer almaktadır. Öğretmen adaylarına sınıf içerisinde kullanılabilecek diğer yöntem ve teknikler sorulduğunda ise; müze eğitimi, ipucu çalışması, baskı ve boyama çalışmaları, yoğurma maddeleri ile çalışma (f=2) ve pipet üfleme, bütünleştirilmiş etkinlik, sinema ve tiyatroya gitme (f=1) şeklinde cevaplar verdikleri görülmüştür.

Son olarak, öğretmen adaylarına sanat eğitimi alanında kendilerini geliştirmek için neler yaptıkları sorulmuş ve alınan cevaplar en sık olarak kaynak tarama (f=6) yoluna başvurduklarını göstermiştir. Bunu, etkinliklere katılım (f=4), sosyal medya ve blogları takip etme (f=3), cevapları izlemiştir. Öğretmen adaylarının diğer bir kısmı da; seminer ve eğitime katılma (f=2), alan uzmanına danışma (f=2), arkadaşlarına danışma (f=1), seçmeli ders alma (f=1) seçeneklerinden bahsetmiştir.

3. Sonuç ve Tartışma

Öğretmen adaylarının sorulara verdikleri yanıtlar ortak özelliklerine göre çeşitli kategoriler altında toplanmıştır. Buna göre; araştırmaya katılan öğretmen adayları sanat etkinliklerini sıklıkla (f=7) 'yaratıcılığını kullanarak kendini ifade etme aracı' şeklinde tanımlamışlardır. Bunu 'ince motor becerileri ve estetik duyguları destekleyici etkinlikler' tanımı (f=3) izlemektedir. Bir öğretmen adayı ise, sanat etkinliği tanımı yapmamıştır. Malaguzzi (1998), çocuğun kendini ifade etmesi için yüzden fazla yol olduğunu belirtmektedir. Farklı yolların kullanılmasını vurgulayan Malaguzzi, çocukların bu

yollardan yararlanmaları için fırsat sunmanın öneminden bahsetmiştir. Sanat, çocuk için hem başkası ile iletişim kurması hem de kendi kendisi ile iletişime geçmesi açısından kritik öneme sahiptir (İnan, 2012). Literatürle tutarlı olarak, okul öncesi öğretmen adayları da benzer şekilde, sanat etkinliklerini bir kendini ifade aracı olarak tanımlamışlardır.

Çalışmada yer alan tüm öğretmen adayları sanat etkinliklerinin önemli olduğunu belirtmişlerdir. Sanat etkinliklerinin neden önemli olduğuna ilişkin soruya ise, “Yaratıcılığın gelişimi” (f=4), “Motor gelişim” (f=4), “Sosyal gelişim” (f=3) ve “Okula hazırbulunmuşluk” (f=2) açısından çocuğa katkı sağladığı şeklinde yanıt vermişlerdir. Sanat eğitimi, diğer disiplinlerle de ilişkilendirilerek çocukların gözlemlerine ve algılarına dayalı olarak, kendilerini yaratıcı bir yolla dışa vurmalarına fırsat verir; bu nedenle çocukların sosyal gelişimine büyük katkısı bulunmaktadır (Gültekin, 2011). Uysal (1999) “İlköğretimde Verilen Sanat Eğitimi Derslerinin Yaratıcılığa Etkileri” adlı araştırmasında sanat eğitiminin yaratıcılığı geliştirmede önemli bir yer tuttuğunu belirtmiş ve çok yönlü verilen bir sanat eğitimi ile daha yaratıcı bireyler yetiştirilebileceğini vurgulamıştır. Bu bağlamda, öğretmen adaylarının sanat etkinliğinin önemine ilişkin görüşleri literatür ile paralellik göstermektedir.

Katılımcılar ilgilendikleri sanat dallarını şu şekilde belirtmişlerdir: Resim (f=6), Müzik (f=4), Heykeltraş (f=1), Ebru (f=1) ve Halk dansları (f=1). 2 katılımcı, herhangi bir sanat dalı ile ilgilenmediğini bildirmiştir. Özel beceriler ve ilgi alanları, güdülenmeyi sağlayarak, bireyin becerilerini deneme ve kullanma isteğini harekete geçirir (Gültekin, 2011). Dolayısıyla, öğretmen adaylarının ilgilendikleri sanat dallarının sınıf içindeki öğretimsel uygulamaları etkileyebileceği düşünülmektedir.

Öğretmen adaylarının en sık kullandıkları sınıf içi uygulamalar arasında, boyama (f=6), kesme yapıştırma (f=5), artık materyal (f=3), yoğurma maddeleri (f=3), baskı çalışması (f=2), çizim (f=2), kolaj (f=1), ip ucu çalışmaları (f=1) yer almaktadır. Öğretmen adaylarının sanat etkinliklerine dair sınıf içi uygulamaları sorulduğunda; resim ve ilişkili etkinlikler dışında örnek vermedikleri görülmüştür. Öte yandan, sanat etkinliklerinin okul öncesi eğitimdeki yeri yaratıcılık bağlamında değerlendirildiğinde, etkinlik çeşitliliğinin önemli olduğu bilinmektedir. Aral, Köksal-Akyol ve Sığırtmaç (2006), 5-6 yaş grubundaki çocuklara verilen müzik eğitiminin yaratıcılığa etkisini inceledikleri çalışmada, öğretim tekniğinden bağımsız olarak tüm müzik etkinliklerinin yaratıcılık üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Buna göre, sanat eğitiminin yaratıcılıkla ilişkisi düşünüldüğünde, öğretmen adaylarına sınıf içi uygulamalarında farklı sanat dallarına ilişkin çeşitli etkinliklere yer vermeleri önerilebilir.

Öğretmen adaylarına sınıf içerisinde kullanılacak diğer yöntem ve teknikler sorulduğunda ise; müze eğitimi, ipucu çalışması, baskı ve boyama çalışmaları, yoğurma maddeleri ile çalışma (f=2) ve pipet üfleme, bütünleştirilmiş etkinlik, sinema ve tiyatroya gitme (f=1) şeklinde cevaplar verdikleri görülmüştür. Dizdar-Terwiel (2007)’e göre, okulöncesinden başlayıp yaşam boyu süren bir etkinlik olarak sanat eğitimi; etkinliğin alanı, amacı, kullanılan yöntem ve teknikleri ile materyallerinin sürekli çeşitlendirilip geliştirilmesi yoluyla yeniliklerle buluşturulabilir. Bir sanat eğitimi alanı olarak müzeler, okul öncesi sanat eğitiminde kullanılacak yaşayan zengin ortamlardan sayılmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının önermiş olduğu müze eğitimi, sinema ve tiyatroya gitme gibi birbiri ile bütünleştirilmiş sanat etkinlikleri, sanat eğitiminin çeşitliliğini vurgulamaktadır. Schirrmacher (1998)’in belirttiği gibi; sanat eğitimi yaş grubunun ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenerek yaşantılara dayalı hale getirilmeli, uygulamalara yer verilmeli, çeşitli sanatsal malzemeleri kullanarak beceri ve yaratıcılık kazandırmalı ve bireyin estetik duyarlılığını geliştirmelidir.

Son olarak, öğretmen adaylarına sanat eğitimi alanında kendilerini geliştirmek için neler yaptıkları sorulmuş ve alınan cevaplar en sık olarak kaynak tarama (f=6) yoluna başvurduklarını göstermiştir. Bunu, etkinliklere katılım (f=4), sosyal medya ve blogları takip etme (f=3), cevapları izlemiştir. Öğretmen adaylarının diğer bir kısmı da; seminer ve eğitime katılma (f=2), alan uzmanına danışma (f=2), arkadaşlarına danışma (f=1), seçmeli ders alma (f=1) seçeneklerinden bahsetmiştir. Devecioğlu, Akdeniz ve Ayvaci (2005) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının kendilerini geliştirmeleri için daha fazla etkinlik planlama ve uygulamalarına, farklı kaynaklardan yararlanmalarına ve farklı yöntem ve teknikler kullanarak etkinlikleri daha eğlenceli ve etkili hale getirmelerinin önemine vurgu

yapmaktadır. Olgan, Güner-Alpaslan ve Öztekin (2014) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarına küçük grup tartışmalarına katıldıkları, farklı bilgi kaynaklarına yönelerek, araştırarak ve sorgulayarak öğrendikleri öğrenme ortamları sağlandığında olumlu yönde gelişme gözlemlendiğini belirtmektedir.

Bu çalışma ile okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimini önemli gördükleri; ancak sanat eğitimine yönelik deneyimlerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bulgularına dayalı olarak; öğretmen yetiştirme politikaları çerçevesinde lisans programlarına, sanatın farklı dallarına dair seçmeli dersler eklenmesi ve öğretmenliğe adım attıktan sonra da mesleki yaşamları boyunca hizmet içi eğitimlerle desteklenmeleri önerilmektedir. Ayrıca, öğretmen adaylarının sanatın tek bir dalıyla değil de; pek çok dalıyla ilgilenmeleri ve yaptıkları uygulamalar arasında bunlara da yer vermeleri önerilmektedir.

Kaynaklar

- Aral, N., Köksal-Akyol, A., ve Sığırtmaç, A. (2006). Beş-altı yaş grubundaki çocukların yaratıcılıkları üzerinde Orff öğretisine dayalı müzik eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 1-9.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Buyurgan, S., & Buyurgan, U. (2007). Sanat eğitimi ve öğretimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Beyaz, A. (2009). *Determining of Mechanical Damage on Apples by Using Image Analyse Technique*, Ankara University, Agriculture Faculty, Department of Agricultural Machinery (Doctoral dissertation, Master Thesis).
- Creswell, J.W. (2007). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Darıca, N. (1994). Okulöncesi Dönemde Sanat Eğitimi. Bilir, Ş. (Ed.). *Okulöncesi Eğitimcileri için El Kitabı*. Ankara: Ya-pa Yayınları.
- Devecioğlu, Y., Akdeniz, A.R., ve Ayvacı, H.Ş. (2005). Okul öncesi öğretmen adaylarına fen öğretiminde rehber material geliştirme becerileri Kazandırmak için bir yaklaşım. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 64-72.
- Dizdar-Terweil, C. (2007). Sanat eğitiminde bir yöntem olarak müzelerden yararlanma. San, İ. (Der.) *Eğitim ve Müze Semineri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Fontana, A., & James, H.F. (2000). *The Interview: From Structured Questions to Negotiated Text*. In *Handbook of Qualitative Research*. 2'nci Baskı. N. K. Denzin and Y.S. Lincoln. (Ed.). California: Sage Yayınları, Inc.
- Gültekin, T. (2011). Sanat eğitiminde estetik değerlerin gelişimi sürecinde çocuk ve iletişim. *Akademik Bakış Dergisi*, 24.
- İnan, H.Z. (2012). *Okul öncesi eğitimde çağdaş yaklaşımlar: Reggio Emilia Yaklaşımı ve Proje Yaklaşımı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Malaguzzi, L. (1998). History, ideas, and basic philosophy: An interview with Lella Gandini. In C. Edwards, L. Gandini, & G. Forman (Eds.), *The hundred languages of children: The Reggio Emilia Approach — advanced reflections* (2nd edition, pp. 49-97). Norwood, NJ: Ablex.
- Merriam, S.B. (1998). *Qualitative Research and Case Study Applications in Education* (second edition). San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Olgan, R., Güner-Alpaslan, Z., ve Öztekin, C. (2014). Okul öncesi öğretmen adaylarının fen öğretimine yönelik sonuç beklentisi inançlarını etkileyen faktörler. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 288-300.
- Schaefer, E.C. (1973). *Developing creativity in children*. New York: D.O.K. Publisher.
- Schirmacher, R. (1998). *Art and Creative Development for Young Children*. New York: Delmar Publishers Inc.
- Torrance, P. (1973). *Creativity*. California: Dimensions Publishers.
- Uysal, A. (1999). İlköğretimde verilen sanat eğitimi derslerinin yaratıcılığa etkileri. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, 6(1),41-47.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları, 8. Basım.